

Kemény Gábor írja: BENCZE LÓRÁNT a Magyar Nyelv múlt évi 4. számának 488. lapján – Szathmári István születésnapi tanulmánykötetéről szóló, egyébként tartalmas és szépen megírt recenziójában – egy oldalvágás erejéig megemlíti a nyelv művelőket is, imígyen: „a lelkes nyelv művelők, akárcsak a zöldek, több kárt tesznek néha, mint a környezetszennyezők. Kiirtanak a mondatkezdő *és*-eket a Halotti Beszédből is”.

Mivel BENCZE LÓRÁNT nem tartozik azok közé, akik már-már hivatásszerűen szidalmazzák a nyelv művelőket, idézett mondata meglepett és egy kissé el is szomorított. Ezúton adom tudtára neki is, a folyóirat olvasóinak is, hogy az „*és*-sel nem kezdünk mondatot!” olyan jellegzetes nyelvhelyességi babona, amelyet szakképzett nyelv művelő tudomásom szerint se régebben, se az utóbbi időben nem hangoztatott, legfeljebb néhány túlbuzgó tanár riogatta vele a diákságot.

A „Nyelv művelő kézikönyv”-ben ezt írta az *és* kötőszóról T. J., azaz TOMPA JÓZSEF: „Előfordul s bátran használható még előzmény nélkül vagy csak odagondolt előzménnyel is, a szót új tárgyra terelő céllal, pl. *És* mit kerestél te ott?; a folytatást siettetve akár önálló mondatként is: *És* akkor (v. aztán)? Az a gyakran hallható megállapítás, hogy *és*-sel nem kezdhetünk mondatot, nem egyéb nyelvhelyességi babonánál!” (NyKk. 1: 569). Ugyanígy nyilatkozik a kérdésről a „Nyelv művelő kézisztár” első és 2005-ben megjelent második kiadása is (NymKsz. 157, NymKsz.² 157).

Következőképp a „lelkes nyelv művelők” (én is az voltam, de már nem mindig vagyok az) egyetlen mondatkezdő *és* kötőszót sem irtanak ki, sem a HB.-ből, sem máshonnan. A HB.-t egyébként újabb helyesírási szótáraink *Halotti beszéd* alakban íratják, kis *b*-vel. Ez azonban már egy másik kérdés.